

Čudne domače živali

Ne bom vam pripovedoval o koristnih domačih živalih, ki jih imajo različni narodi, temveč o živalih, ki jih ljubijo ljudje kot prijetne hišne tovariše, kakor pri nas psa in mačko.

Malajci in Kitajci dajejo v tem oziru prednost raznoterim ptičem. Zato na Kitajskem ni nič nenavadnega, če srečamo moža, ki gre na sprehod in nese v roki lepo kletko s ptičkom. Najljubše živali prebivalcev oceanskih otočij so neke vrste kljunači, katerim postavijo v bližini stanovanjskih koč posebna stojala: na teh čepijo udomačeni ptiči vedno na istem mestu. Brazilski Indijanci imajo posebno veselje s pisanimi in klepetavimi papigami, pa tudi udomačene opice najdemo v njihovih kočah.

Žerjav opravlja v Venezueli službo psa - ovčarja. Ta ptica goni čredo na pašo in jo zelo budno straži, neubogljive živali pa ustrahuje z udarci svojega ostrega kljuna. Žerjav tudi varuje čredo pred roparskimi živalmi in v nevarnosti ali sili prikliče s svojim glasnim vpitjem ljudi na pomoč. Tudi v Afriki uporabljajo domačini neko drugo vrsto žerjavov, da jim delajo red med kokošmi in drugo perutnino. Indijanci ob reki Amaconi imajo za domačo žival »trobentarja«, nekega ptiča, ki je doma v tamkajšnjih gozdovih. Trobentar se zelo hitro privadi na

človeka in je potem celo ljubosumen na mačke in pse, katere skuša z udarci kljuna in s klofutami, ki jih deli s svojimi močnimi krili, prepoditi iz človekove bližine. Izvrstno je uporabljiv za nadzorstvo nad ovkami in kozami. Goni jih, dostojanstveno koracajoč za čredo, na pašo in zvečer zopet domov. Tudi južnoafriška kačja štoklja je koristen hišni tovariš, ki zanesljivo varuje njemu poverjene črede pred nevarnostjo in uboga svojega gospodarja le na besedo.

Na otoku Ceylonu srečamo pogosto močvirno želvo, ki jo imajo v hišah za uničevanje raznoterega škodljivega in neprijetnega mrčesa. Indijanci pa si udomačijo v ta namen v svojih kočah kuščarje. V teh pokrajinah je namreč nebroj murnov, ki postanejo zaradi svoje množine včasih nadležni, kuščarji so pa zelo spretni lovci na te pojoče žuželke. Najbolj čudno domačo žival pa najdemo pri mehikanskih Indijancih. Ti udomačijo udava ali boo constrictor. Znano je, da je to ena največjih kač na svetu. Uničuje jim podgane in drugo golazen, igra se pa tudi rada z otroki in varuje hišo pred vlomilci.

Kakor vidite, je prav lahko udomačiti marsikatero živalco za prijetnega in koristnega hišnega tovariša. Ni namreč samo pes zvest svojemu gospodarju, temveč skoro vsaka žival, ki jo z ljubeznijo in razumevanjem privadimo nase in na dom.

Drago Jerala

Kitajska sveta lilija

Povedati vam hočem zgodbico, ki je prav gotovo še niste slišali. Zgodila pa se je nekoč v davnih časih ob čajni trgatvi na Kitajskem.

Najbolj čudovito v tej zgodbici je, da nam je zapustila, čeprav se to zdi

neverjetno, živo pričo: krasno, čudovito lepo cvetko, ki jo imenujejo »sveto kitajsko lilijo«. Je to vitka in nežna rastlina, kakor vse stvari v njeni domovini, in njen cvet je bel kakor sneg, ki pada pri nas, ko cvetlica najlepše cvete. Že nekaj let gojijo to cvetko tudi pri nas, toda še vedno je le naš gost, še vedno veje okoli nje skrivnost daljnega Vzhoda. V tem letnem času, ko je vsa narava, vse zelenje in cvetene umrlo, pričinja tiho kaliti in ravno

o božiču vzbleste njeni kakor bele zvezde oblikovani cvetovi.

Pravijo, da se tistemu, ki pogleda globoko v cvet, cvetica razodene in mu pove ljubko pravljico:

Na Kitajskem je živel pred davnim časom bogat mož. Na smrtni postelji je zapustil svoje premoženje obema sinovoma, vsakemu polovico. Čengija, starejši brat, je bil zvit in pohlepen. Zato si je znal urediti tako, da je dobil vso dobro, plodno zemljo, bratu pa je ostal le kamenit in pust močvirnat svet. Bedni Pinkuan! Prepozno je opazil, kako ga je bil brat ogoljufal. Gledati je moral, kako so na Čengijevih čajnih nasadih slavili veselo trgateg, on pa je strmel v svojo neplodno zemljo. Ko je brat prirejal velike pojedine, je moral Pinkuan za neznatno plačo nositi v Čengijevo hišo težke košare, napolnjene z različnimi kitajskimi dobrotami; s plavutami morskih volkov, s sladkim ostržnim oljem in okusnimi ptičjimi gnezdi. Lakota je sijala iz njegovega obraza in glodala njegovo telo, bratovo izdajstvo pa je grizlo njegovo dušo.

Nekega večera je stal Pinkuan sam in žalosten na svojem polju in je jokal. Nenadoma je zabliščala svetla luč in zapreti je moral oči, da ne bi oslepel. Kaj se je zgodilo? Gola pustinja njegovih polj je bila spremenjena v belo cvetlično morje. Sredi bujnega cvetja mu je prihajala naproti bajno lepa žena in stopila smehljajoč se k njemu. Dobrota je sijala z njenega obraza. »Samo tri čebulice —«, mu je rekla s tajinstvenim nasmehom, in že je izginila in z njo vsa cvetlična poljana. Okoli Pinkuana je bila zopet temna noč, njegova polja so bila zopet pusta in prazna. »Samo tri čebulice...«, so venomer mrmrale njegove ustnice in kakor v sanjah je korakal proti svojemu žalostnemu domovanju. Tedaj je opazil, ko se je slačil, da bi legel spat, v žepu svojega suknjiča tri rjave, neznatne čebulice. Brez miru in spanca

je preživel noč in komaj je prisvetilo jutro, ga je gnalo na polja. Neka neznaná sila je uravnavala njegovo početje, tako da je vsadil vse tri čebulice, ne da bi vedel in hotel, v svojo ka-

menito zemljo. In glej! Že v najkrajšem času se je izpolnilo prerokovanje neznané in tajinstvene lepe žene. Nova, čudovito lepa cvetka, ki je doslej še ni bil nihče videl, je vzcvetela na poljih in naredila iz Pinkuana bogatega moža.

To je čudovita pravljica o kitajski sveti liliji. Šele pred kratkim je našla ta cvetka pot tudi k nam. Kakor je rasla na Pinkuanovih kamenitih poljih in uspevala, tako cvete tudi pri nas. Tudi mi si lahko preskrbimo to cvetko, saj ni potrebno ničesar drugega, kakor čarovne besede: »Samo tri čebulice«, poleg sklede, napolnjene z navadnimi kamenčki in nekoliko vode, v katero vtaknemo čebulice. Povsod, v vsaki trgovini s semeni jih dobite. Božična narcisa se imenuje pri nas ta čudežna cvetka, katere snežnobele cvetne zvezdice ravno v božičnem času razveseljujejo naše oko.

